

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 kor.
Negyed évre . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetéseik jutányosan számítottak.

Nyilttérre pótlóan 50 fillér.

MURAKÖZ

Felolvasó szerkesztő:
ZRINYI KAROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapnyelvényező:
STRAUSZ SÁNDOR.

Pünkösöd.

Oh, Szentlélek jövel hozzánk! Felcsapkodtak a lüzlángnyelvek, porrá égették az emberiségéből kivetkőzött gonosztságot és feltartóztatlanul utal tör magának az igazságra!

Pünkösöd ünnepén teljesen megtörve ugyan még nem, de már megalázva látjuk azokat, kik önhittségükben, mohó terjeszkedési és nyerészkedési vágyaikban megsemmisülésünkre számítottak. Erős életfelfrattási ösztönünk, közös akaratba való összeforradásunk, hazaszeretetlenk hevitelle lelkesedésünk, csapataink vitézsége és vezetőiknek zsenialitása szétzúzhatlan tömbbé kovácsolták a nemzetet és szövetségeseit. Minden támadás, amelyet sziklaszilárd tömb ellen intéznek, visszapattan róla és ádáz ellenségeink legerősebb nekilendülése is visszaütök rója a támadókra.

Lélekemelő látni a számbelileg óriásan fölünyes hordáknak rémült, fejvesztett menekülését az igazság erejétől tüzelt kisebbség elől. A tűzes lángnyelvekből a futók gyehennája lesz, amelyből megtisztulva, ujon ragyogással fog kikerülni a mi vérrrel védett, szent és sérthetetlen szabadságunk!

A kikelet már elvégezte munkáját, szívet üdítő szinompájában parádezik a természet. A reményesség színe mezőkön, erdőkben örvendzetei a szemet. Virágos a harmas bérce, piros virágok kandikálnak ki kövek közé ferkőzött pázsitjaikból, lehet, hogy az elhulajtott vérből szívták életned-

vüket — és e vérázta sziklák büszkén meredeznek ég felé, hirdelve a magyar rendíthetlen bizalmát, a végleges győzelmébe vetett megingathatlan hitét. Nem lett semmi bántódásuk a sziklaóriásoknak, melyek annyi menydörgést, annyi ostromot állottak ki; oly stoikus, mindent lenéző, rettentetlen nyugalommal állnak ott, mint azelőtt, csak a jelentőségük változott: örökös memento morija lettek a muszkáknak, hogy el ne felejtessék azt a nagy szegényt, ami itt érte őket.

Mint a sebes szél zugása jött a Szelem, hogy a vészben és viharban egy szebb jövő derengését lássa derék, jó magyar népünk.

Pünkösöd piros hajnalán zengjen érte halleluja a mindenható, igazságos Istennek!

A második hadikölcsön.

Másodszor fordul a magyar állam kölcsönért polgáraihoz. A magyar állam bizodalommal szólítja föl a haza fiait, hogy anyagi jajaikat illő kamat és haszon fejében adják kölcsön a legfőbb célra, a háború diadalmas befejezésére. És a magyar polgárság bizodalommal tekint az államra, amelynek leghatalmasabb öre, legnagyobb szerdó-organizmusa, a hadsereg, kilenc hónapi tusakodás után megdöntötte ősi ellenségünket, az oroszot.

A világraszóló győzelem, amely bámulatba ejti barátainkat és halálos verektekben fűrszti meg ellenségeinket, teljesen egy időbe esik a második hadikölcsönre való felhívás-

eal. Soha jobbkor ez a felhívás nem érkezhetett volna. Soha ilyen készen gazdasági erőnkkel, ilyen fogékonyan figyelmünket, ilyen bátorságosnak kockázatunkat nem találta volna.

A kormány fölívása a magyar polgárság egyeteméhez szól, társadalmi, foglalkozásbeli és osztálykülönbség nélkül. De kétszeresen azokhoz, kik a nép között élven, mint a nép szellemi vezetői, ennek irányítására predestinálva vannak. Fordul a tanítókhöz, jezsuitákhoz, lelkészekhez, akik mint falusi lakók a nép lelkéhez oly közel állnak. Egyszer arra szólítja fel őket, amire mindenki mást, hogy meglakarított filléereiket váltsák át hadikölcsönre, ezzel tegyék élővé, folyóvá, a nemzetvagyion forgalmának eleven részévé elzárt, gyümölcsstelen tőkéiket.

A másik intelmé azonban sokkal fontosabb Miniszterünk miként első ízben, most is sokat vár a nép természetes vezetőinek fölvilágosító, propagatív munkájától. Most is, miként első ízben, hivatkozik apostoli küldetésükre, hogy elmenvén, tanítsanak és vezessenek minden népeket.

A magyar nemzeti vagyonnak egy tekintélyes része az első hívó szóra már jelentkezett volt; a társadalom bizonyos rétegei önként és nagy tömegekben jegezték az első hadikölcsönt. Szükség van az ő közremunkálásukra most is, a második hadikölcsönrel. Mégis azonban a kormány ezúttal arra veti a főszólyt, hogy az eddig mozdulatlanul tepsedő rétegeket hozza mozgásba a nagy nemzeti ügy érdekében.

Van ebben az országban nagyon sok

Temetés.

Megkondulnak a harangok.

Miért szólnak olyan búsan?

Csengő szavuk mért bánatos?

Miért zokog? . . . . . temetés van.

Hősi halált halt a honért!

Bátran küzdött . . . . . honát véde

Átkos orosz golyó fogta

Nem dobban többet már szíve.

Hű kegyeres pajtásai

Zokogva búcsúznak tőle!

Egy utolsó, végtisztesség . . . . .

Azután föl . . . . . és előre!

Megindul a gyászos menet,

Lépdél a kis tetem után

A jó anya roskadozva . . . . .

Egy könnyesepp sem gördül arcán.

Elnemült már a harangszó . . . . .

Elhangzott már a „Rekviem“

Ráborul a koporsóra . . . . .

Két szót rebeg: . . . . . „Hős gyermekem.“

F. D.

A hórakás.

Irtá: Fenyves Dániel.

Valahol messze északon, ahol egykor a csöndes fenyvek és tölgyek ólén kicsiny dalos madárkák énekeltek andalító dalát a tavaszról, a szerelemről, boldogságról; valahol északon, hol egykor

a méla hold ezüstözte be a fák lombkoronáját, ahol a misztikus homályban a suttogó levelek érthetetlen titkokat csevegtek el egymásnak. Ott, ahol csendes éjszakákon a szellemek ezrei hallatták síró panaszaikat, ahol az erdők mélyén a manók tűzszemei ragyogtak s a boszorkányok gyűlték össze seprűnyélre, hogy nagyot, természet határozának, hogy rászabadítsák öldöklő fűriákat az emberiségre, mert . . . . . mert az emberek nagyon szerették egymást. Ki tudott erről? . . . . . A pincini énekesek! Elkölöztek hamar, nehogy tanul legyének a nagy túsának. Elhagyták a puha fészket! S elmentek másik, boldogabb hazába. Csak a varjak gyűlték össze és elsírták: »Kár, kár, a szép időért, kár a szép erdőkért!« És a kis madaraknak igazuk volt! . . . . . Az emberek is elhagyták meleg fészkeiket, el, akiket szerettek, hogy öldöklő vasat fogjanak egymásra, mert . . . . . mert nagyon szerették egymást! A rigófütytő azután fegyverropogás, a kakuk csengő hangját ágyúdörgése, s a kis nyulacsákák, özikék szelid mekegését durva káromkodás váltotta fel . . . . . A régi idő talán csak emlék volt, nem is igaz.

Lehullott a hó. Elszenderedtek a fák hosszú álomra, hogy ne lássák a rémes haláltáncot. Sokat kegyetlen ágyúgolyó tört derékon s most, mint a trónvesztett király, büszksége, koronája oda van, behalt, nem bírta elviselni. De a halála fehér. Fehér szemfedőt borított rá a legjobb anya, a természet . . . . .

Az erdőszélén a nagy fehérségből kimagaslik egy szürke folt; mintha élne, mintha mozogna? . . . . .

A kibukkanó hold is kíváncsi s tekintetere egy búszke villanás s az acél hideg ragyogása a felelet. Egy őrszem az éjben, egy őr, ki ezrek életére vigyáz. Rátámaszkodik fegyverére, dermedt kezeire lehel, hogy kissé melengesse, emelgeti félig fagyott lábait. Hideg van! Csispös, velőthasogató hideg. Benyúl a zubbonyába, előhúz egy üveget, szájhöz emeli . . . . . Talán orvosság? . . . . . s Őrzi ezer orosz katona életét a szegény, a beteg . . . . . az őrszem. De »pszé«, hallga! Valami nesz az éjszakában! Sötét alakok támadnak a földből, ördögök bújnak ki a pokolból, hogy bosszút álljanak, hogy kiűzzék erről a szentföldről a betolakodót. Megroppan egy ág, az őrszem feltűti fejét, kábult gondolatai megtisztulnak s kötelesegtudón kiáltja: »Stoj! . . . . . de torkán akad a szó, ... éles dörrénés s odabukik a fához, még egyet vonaglik, s ugyanakkor ezer és ezer fűria, nem emberek! Nem! Főlistenek, Istenek ugrálnak elő a fák mögül, diadalmas »hurra!«-val rohannak oda, ahol az ellen van. Ezek magyarok! A mi édes hazánk hőse, rettenthetetlen fia! A ragyogó hold is mosolyg, büszkén táncoltatja sugarát a villogó fegyvereken, gyönyörrel nézi a haláltáncot, a pokoli valcert, mely az erdő alatt folyik. A magyar fűk táncolnak! A mi szerettét szülőföldünk fia! Ujjongó kiáltással, dicsszomjassan, fardahatatlannal tanítják az idegent a csárdásra, a magyar csárdásra. Arra a páratlan táncra, ahol a fegyverdörre a taktus, szurronnal mutatják a lépéseket s ahol, ha egy elfáradt párban, halálhőroge zuhan le s járják fölőtte a táncot tovább a gyönyörű, magyar fűk! Mint a fergeteg, rémesen tombol a harc, ... győzünk!!! Az ellen fut s utána

gazdaember, aki bizalmatlan az állammal szemben; a túlságig konzervatív, teljesen híjával van minden gazdasági kulturának és azt hiszi, hogy akkor teljesítette kötelességét önmaga és gyermekei iránt, ha a láda fenekén őrzi pénzét. A tőke felhalmozásának ez a módja általános volt a primitív gazdaságok régi idejében. Mily vétkes korlátoltság és könnyelműség még békében is. Halálos bűn és hazaurulás a háború napjaiban, amikor a harcban álló nemzetnek a rendelkezésére álló nemzeti vagyon egész erőfeszítésére van szüksége. Aki eldugja a pénzét, az nem cselekszik tisztességesebben, mint aki eldugja az ép, egészséges, fegyverfogható fiát. Mert a háború idejében a pénz is fegyver, a legghatalmasabbak közül való.

Ezt kell tehát megértelnünk a falu népével. És házról-házra járván, beszéljünk embereink eszéhez és szívéhez; magyarázzuk meg, hogy az első hadikölcsön nagyszerű sikere tette lehetővé a győzelem előkészítését, a második hadikölcsönnek még nagyobb sikere fogja teljessé tenni győzelmünket és megteremteni a békét, amelyre győztesnek és legyőzötteknek egyaránt elegendő szüksége van. Beszéljük el, hogy hatalmas ellenségeink ereje azért mondott csődöt, mert fegyverek élet megmentőjévé a gazdasági nyomorúság; a dúsgazdag Oroszországnak elfogyott a pénze, elfogyott a municiója, rongyos ruhában járt és éhezett a katonája. Ellenben a mi katonánk el volt látva mindazzal, amire a legéberebb figyelem csak gondolhatott, mert az első hadikölcsön az államnak kezébe adta a gondoskodáshoz kellő eszközöket. Azért volt friss, erős, rugalmas, jókedvű és győzelmes a mi katonánk.

Amit az első tisztességgel kezdett, fejezze be a második hadikölcsön teljes, ragyogó dicsőséggel. Soha olyan közel nem volt népünk az Igeret földjéhez, mint most. A mi örök szegyenünk, gyálázatunk, bukásunk volna, ha most hagnók cserben vezéreinket. Ha merő lukarságból, rövidlátásból, butaságból tönkretennék azt, amit katonáink hőseik, halálmegvetése annyi vér, annyi munka, annyi küzdelem árán megszerzett!

harcizajtól bódult, puskaporfüstös ördögök rohanak... Átengedte a helyét az ellen s ott büszkén lobogtatja a szél a rostává, ronggyá lőtt, de mégis szentséges, örömkönyektől átitott, forrócsóktól átmelegedett magyar trikólórt.

Elült a harci zaj! A fáradt had lepihent... Az erdőszélen fekszik a halott, az ör! Ő nem halotta a harcot, ő nem látta, nem tudja a mi dicsőségünknek. Fekszik némán, az ajkán boldog mosoly. Bizonyára utolsó gondolata hazaszállt a szerető feleségére, a gyermekekre. A kis gügyögő emberke csalta szájára a boldog mosolyt, hogy azután feledd minden kint, elaludjék örökre. És ő elaludt.....

Beborult az ég. Komor, nehéz felhőket hozott a szél onnét északról. Lassan, lassan, fehér, nagy pelyhekben esik a hó... esik! Fehér a halála; fehér szemfedőt borít rá az anya, a legjobb anya, a természet. És a hó esik... esik. S ott, ahol nem rég még az őrszem vigyázott ezrek életére, jeltelen, fehér sír domborul. Ki tudja, csakugyan sírhalom-e?... Csak egy hórákás... Minden csendes, csupán a hó zizeg és esik... esik... a sírdombra, a hórákásra.

Muraszentmária.

A magyar honvédség multjából.

Az elhunyt Habrovsky Frigyes magyar királyi honvédezzredes mulatságos epizódról emlékezett meg a magyar honvédség multjából, elmondva: hogyan fogadták Pozsonyban a honvédeket a mult század hatvanas éveinek vége felé.

Habrovsky ezredes, ki az első honvédtiszt volt Pozsony városában, azzal kezdi az elbeszélését, hogy amikor a magyar honvédséget felállították, eleinte verbuválás útján kellett összefogdosni a legénységet.

A toborozásnak természetesen sok mulatságos epizódja volt. Egyik toborzó-bizottság elnöke például komoly hangon azt jelentette, hogy néhány napra meg kellett szüntetnie a toborzást, mert verbungos káplárja kidúlt a táncban.

A verbuvált honvédeket előbb Pesten gyűjtötték össze egy fótanzászóalijba, azután szétosztották a kerületekbe, Pozsonyba is jutott közülök egy csapat, melyet el kellett szállásolni a megérkezés napján.

Habrovsky irt tehát Pozsony városának, hogy gondoskodjék a honvédek elhelyezéséről. De (a gutgesinnt) Justí polgármester nagyon megjegyezte a honvéd inváziótól és azt írta vissza a kerületi parancsnokságnak, hogy mivel Pozsonyban elég katona van, nincsen hely a honvédek számára. Kerkápoly, az akkori honvédelmi miniszter, mikor megtávirózta neki ezt az esetet, nyomban válaszolt, hogy »meghatottan vette tudomásul, miszerint Pozsony város nem akar hajlékot adni a honvédöknek.«

Aschermann miniszteri tanácsost egyuttal Pozsonyba küldte, hogy csináljon rendet. De a polgármester hajthatatlan maradt. Esős idő lévén, a szabadban való táborozásra gondolni sem lehetett.

Habrovsky erre elhatározta, hogyha másképpen nem lehet, karhatalommal szerez szállást a honvédek számára.

Felosztották a legénységet a városi képviselők között, a polgármesternek jutott közülök negyven, az alpolgármesternek húsz és így tovább.

Az elszállásról szóló jegyzéket elküldötték a városi tanácsnak azzal a hozzáadás-sal, hogy a holnap déli 2 órakor érkező honvédek a mellékelt kimutatás szerint fognak — ha kell, karhatalommal — elhelyeztetni.

Ez hatott!

A polgármester azt felelte, hát Isten nevében elhelyezkedjen a honvédek a régi vígadó épületében. Sőt annyira vendégszerető lett egyúzerre, hogy a honvédeknek a fogházban (!) ebédet főzetett.

Ilyen jelentéktelen kezdetlegességből fejlődött és emelkedett a mi honvédségünk arra a magas katonai színvonalra, mely egyenrangúvá teszi minden más rendes hadsereggel, sőt többet közülök nagyon jelentékenyen felül is mul. A muszka hadsereg például a mostani világháború alatt keservesen tapasztalhatja, hogy ügyesség, lelkesedés, fegyelem és értelmiség tekintetében képtelen mérkőzni derék magyar honvédkatonaságunkkal.

Magyar Nők Korona-Alapja.

A honvédelmi ministerium Hadsegélyező Hivatala a vitéz katonáink özvegyei és árvái érdekében a háború kitörése óta folytatott humanitárius munkájába aktív munkatársul

kívánja bevonni a magyar női társadalmat. Az eddigi gyűjtés eredményétől teljesen külön álló alapot óhajt teremteni a Hadsegélyező Hivatal. Az özvegyek és árvák életbevágóan fontos érdekeinek felkarolására

Magyar Nők Korona-Alapja

néven indul hódító útjára ez a nemes és szép akció, mely méltó kifejezője lesz a magyar társadalom asszonyai és leányai példátlan nagylelkűségének, a nagy idők szemlémetől való ihlettségének és igaz hazafiságának.

Az akció országos jellegű, nem maradhat ki abból egyetlen magyar asszony, egyetlen magyar leány sem. A Magyar Nők Korona-Alapjának tagjává válik mindenki, aki legalább egy (1) korona adománnyal járul az alaphoz. Legyen ez az új alap minél hatalmasabb, hadd lássa mindenki, hogy a magyar nő méltó az ő pártatlanul álló jó híréhez, hadd igazolják a tények, hogy a magyar nőt a jótékony szorgalmában sem lehet föltümulni.

Akik a Magyar Nők Korona Alapjához egy (1) koronás adományaikkal nagylelkűen hozzájárulnak: művészi emlék-szelvényt kapnak. Hogy e nemes mozgalom minél szélesebb körben elterjedjen, a magyar női társadalom vezetői-lagjai egy nagy-választmány keretében csoportosultak. Ők veszik kezükbe ennek a gyönyörű akciónak az intézését. A nagy-választmány Budapesten alakul meg, mintegy központi szerveként az egész nagyarányú országos mozgalomnak, de már a legközelebbi időben az ország minden városában és községében is hadsegélyező hölgybizottságok alakulnak, programjukba véve a koronás emlék-szelvények árusítását. Nincs kétség aziránt, hogy e hölgybizottságok a legélénkebb agitációt fogják kifejteni a hősök özvegyei és árvái érdekében.

Az emlékszelvény-füzetekért (á 20 korona) vagy az egyes szelvényekért (á 1 korona) a Hadsegélyező Hivatalhoz (Budapest, képviselőház épülete) kell fordulni, e szelvényfüzetek Budapesten a nagy-választmány tagjainál, továbbá a tisztí-kaszinó (Váci-utca 38.) második emeletén és a Kossuth Lajos-utca 20. szám alatt lévő persely-osztályban, vidéken pedig a hadsegélyező hölgybizottságoknál s azok tagjainál is kaphatók.

A Magyar Nők Korona-Alapjának nagy-választmányában a legelőkelőbb hölgyek foglaltak helyet.

K Ü L Ö N F É L É K .

— **Kitüntetés.** Öfelsége a király az elnemes előtt tanusított vitéz magukartásáért Puh Ede tüzér őrszermestert s Puh Ferenc pénzügyőrségi felügyizót kitüntette. Az első a szerb harctéren szerzett érdemeiért a nagy elsőosztályú ezüstérmét, utóbbi a kis ezüstérmét nyerte el. Sajnos, hogy Puh Ede a kitüntetés dicsőségét nem övéi körében élvezheti, mert hadifogságban van Szerbiában. Büszke lehet a vitézek édesatyja, Puh Mátyás nyug. csáktornyai posta altiszt, aki a boszniai hadjárathoz ugyancsak megkapta a kis ezüstérmét kiváló katonai érneiért.

— **Hősi halál.** Kéri János muracsányi áll. isk. tanító, t. m. kir. honvédhadnagy, április hó 21-én éjjel 2 órakor a kárpáti harctéren, gránátcsapás következtében hősi halált halt. A csukaházi temetőben helyezték el örök nyugalomra. Budai József volt

kori közs. isk. tanító az északi harctéren és Matuka István ligetfalvi tanító szintén meghalt. Matuka Istvánban Horváth Antal drávavásárhelyi magánzó vejét síratja. Nyudjanak békében!

— **Hadifogságban.** Tkalecz Vilmos cserföldi tanító, m. kir. honvéddhadapród, a csáktornyai áll. tanítóképző intézet volt növendéke, az északi harctéren vállán megebeszülve hadifogságba esett. Most Moszkvában van. Orosz fogságba került dr. Bertin József hadapród is, Bertin Ágoston csáktornyai vezető járásbíró testvéröccse, akit a husvétli harcokban ejtettek foglyul a muszkák. Bertin dr. még utban van, rendelkezési helye felé.

— **Ebmarás.** Kriznik Istvánné, szül. Zsneiderics Orsolya, drávamagyaródi 42 éves asszonyt, e hó 14-én egy veszett eb megmarta. A kutyát, mely állítólag Pólsztrauban többeket mart meg, a drávamagyaródi malomok körül úgy ütötték agyon, mert puská a nép között alig van mostanában. Miután a kutyán a veszettséget állapították meg, Kriznik Istvánnét, gyógyítás végett, a budapesti Pasteur-intézetbe szállították, az ebzáratot pedig az egész járásra elrendelte a szolgabíró.

— **Vizsgálatok.** A helybeli áll. polgári iskolában az évvégi vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg: a) A leányiskolában. Junius hó 9-én d. e. hittani vizsga az összes osztályokban, jun. 10-én d. e. az I. oszt., d. u. a II. A. oszt. vizsgálat, jun. 11-én d. e. a II. B. oszt., d. u. a III. oszt. vizsgálat, jun. 12-én d. e. a IV. oszt. vizsgálat, jun. 12-én d. u. 4 órákor énekvizsga a III. és IV. oszt. ban, jun. 17. 18. 19 és 20-án magánvizsgálatok. b) A fiúiskolában. Junius hó 9-én d. u. hittani vizsga az összes osztályokban, jun. 14-én d. e. az I. oszt., d. u. a II. oszt. vizsgálat, jun. 15-én d. e. a III. oszt., d. u. a IV. és V. oszt. vizsgálat, jun. 15-én d. u. 4 órákor énekvizsga a III—V. oszt. ban, jun. 15-én d. u. 5 órákor torna vizsga az összes osztályokban, jun. 16-án d. e. 8 órákor Te Deum, utána záróünnepély, jun. 21 és 22-én magánvizsgálatok. Csáktornya, 1915. május hó 20-án. Az igazgatóság.

— **Iskolák bezárása.** A kanyarónak Csáktornya területén járványszerűleg történt fellépése következtében a város területén lévő állami elemi népiskola összes osztályait, a tanítóképző intézettel kapcsolatos gyakorlati iskolát s az I. és II. számú kisdóvodát Szalmay József járási főlsgabíró május 19-én, további intézkedésig bezárta.

— **Országos mozinap.** Az országosan megállapított mozinapot mult szerdán a helybeli állandó mozinap este félkilenc órákor a következő műsorral tartották meg: Róma (természeti felvétel); Szerlem és összeesküvés (dráma 2 felv.); Melyik a kettő közül (humoros); A győztes (dráma 2 felv.); Leó és a rákok (vigját.). Az előadás bevétele 100 K-nál nagyobb összeggel gyarapítja az Augustus alapot s a Vöröskereszt egyeletét.

— **Jóteköny eső.** A régóta ohajított eső 20-án hajnalban beköszöntött; egyelőre csak a reggeli órákig tartott, de este felé nagyobb mértékben lépett fel s tartott késő estig. Az esőnek zivatarjellege volt, villámlott és dörögött s közben jelentéktelen jég is esett. Rákövetkező napon szintén esett, mely az éjjeli órákban is jótékonyan zattalta a szomjás földet.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi-utcai állandó moziban a pünkösdi ünnepek két nap-

ján a kettős előadások a következő program mellett tartatnak meg. — Vasárnap: Hadi hirodó (az északi és déli harctérről); Puteoli (term. felv.); Mume megmenni barátját (humoros); A tolvaj (reg. történelmi); A találka (vigját. 1 felv.). — Hétfőn: A Gladiátorok, az egész előadást betöltő klasszikus filmtragedia kerül színre 5 felvonásban, előjátékkal.

— **Tábori posta.** A tábori postával két millió levél megy naponta a harcterekre, vive az otthonlövőknek örömet és bánatát, könnyeit és vigasztalását, lelkesítését és buzdítását. Nagy öröm, mikor a lövészárkokba megerkezik az édes hazulról jött levél: oh áldott, oh áldott a kezeirása! És most — hivatalosan jelentik — a tábori posta forgalma késedelmet fog szenvedni. A várva-várt levél meg fog ugyan érkezni, de a rózsaszínű levelek, a hadiposta aranyos levelezőlapjai, millió és millió számra kötegenként ott fognak busulni a tábori posták gyűjtőhelyein, s csak később tognak a levél gazdáinak kézbesítését. A tábori levelek kézbesítése azért fog késedelmet szenvedni, mert a tábori postahivatalok az oroszokat folyton üldöző csapatokkal gyors előhaladásban vannak, s így kiindulási pontjuktól a távolság napról-napra növekszik, miért a levelek utánküldése napról-napra nehezebb válik.

— **A háború.** Csapatjainknak diadalmas előmenetele egyre tart. Az előnyomulás során a Wysloka, Dnjeszter, San folyókön átkelve, biztos pozíciókra tettek szert a további előnyomulás biztosítására. Az oroszokat automobilon is üldözik csapatjaink, hogy egyáltalában lélegzethez se engedjék jutni az üldözött oroszokat. Ez üldözések során körülbelül 190000-re emelkedett az offenziva folyamán foglyul ejtett sebesülten oroszok száma — megfelelő mennyiségű hadiszerekkel és municióval. Csapatjaink győzedelmes előretörését Tarnow, Drohobitz, Sieniawa és Jaroslau bevétele jelzik. Most Przemysliért folyik a harc, melyet az oroszok időközben nem bevehetellenül megerősítettek. A legkeményebb küzdelem a San tulsó partján vannak, ahol, épügy mint Kolomeánál az oroszok erejük megfeszítésével kemény ellenállást fejtenek ki. De támadásaink erőteljesek s mindenkor az oroszok leveretésével és számos katonájuk foglyul ejtésével végződnek. — Oroszengyelországban is harcolnak a seregek. A németek előretörései az oroszok makacs ellenállását váltják ki, de Hindenburg ismét csak addig hol előretör, hol újra csoportosul, hogy végre is elhatároló csapatmérjen ismét az oroszokra. — Flandriában és Franciaország északkeleti részében heves, de nem döntő ütközetek folynak. Az angolok és franciák kétségbeesetten küzdenek, hogy a németek részéről a harc döntésre kerülhessen. — A Dardanelláknál szintén tehetetlenek a francia-angol csapatok. A törökök személyes vitézségén s a szoros kítűnő erődjain győzedelmeskedni nem tudnak. — Győzelmeink dacára is, ellenségeink száma azonban tegnap óta egyvel szaporodott. Dicső szövetségeseink alkalmasságát találta az időt, hogy eddigi semlegességének árát tőlünk bevasalja. Nem kevesebbet: csak Délitörölt, az egész osztrák tengerpartot Tientell, Görzzel és Gradiskával, Fiumét, Dalmáciát az összes szigetekkel követelték az olaszok, minek fejében azután nagy kegyesen békeségben maradtak volna. Természetesen ekkora áldozattal nem éri fel az ő további jóakarátu semlegességük, s így részünkről nem is honoráltattak szerény igényeik. Miért is az orosz

parlament az ellenséges érzületű kormány előterjesztése folytán a szövetséget a monarchiával felmondotta, melynek a következője a háború. A hadat tegnap üzenete meg Olaszország 33 éven át hű szövetségeseinek, a magyar-osztrák monarchiának, az antant szövetségében.

— **Gyűlékony anyagokat nem szabad katonáknak küldeni.** A kereskedelemügyi miniszter 14.887. számú rendeletével felhívta a postahivatalokat, hogy azokat a tábori árumintákat és csomagokat, amelyek gyufát, benzint, tűzszereszközöket (megtöltve), benzint, petrolumot, spirituszt vagy efféle könnyen robbanó tárgyat tartalmaznak, szállításra ne fogadják el. Aki ily tárgyakat a tartalom eltitkolásával vagy hamis nyilvánításával ad postára, kihágást követ el, amely a büntető törvény szerint büntetendő, ezenfelül az esetleg okozott kárt is köteles a postának megtéríteni.

— **Jegyzők és a katonai szolgálat.** A belügyminiszter arról értesítette a községi és körjegyzők országos egyesületét, hogy a honvédelmi miniszter a jegyzők és segédjegyzők közül a kijelölt összes B) alszótályu népfelkelőket felmentette a tényleges katonai szolgálat alól. A kiképzett tartalékos tisztek és altisztek, valamint az A) alszótályu népfelkelők közül csak azok nem mentettek vagy akiknek oly jellegű hadi beosztásuk volt, hogy őket a katonai érdekek veszélyeztetése nélkül felmenteni nem lehetett. »A háború idején — mondja a miniszteri leirat — mindenek fölé helyezendő katonai érdekek kielégítése kétségtelenül súlyos helyzet elé állítja a jegyzőket és segédjegyzőket, mindazáltal bizalommal elvárom és remélem, hogy az országos jegyzői kar minden egyes tagja kiveszi a maga részét a munkából és minden: ott veszi ki, a hol azt a haza üdve leginkább megkívánja.«

— **Jótekönyösi házi-perselyek.** A Hadsegélyező Hivatal házi családi-perselyeket hozott forgatombba, hogy módot nyújtson mindenkinek hazafias kötelessége teljesítésére. E kis perselyek tartalmát a háborúban elesett hősök özvegyeinek és árváinak, valamint a rokkantlalt katonáink támogatására fordítják. Ha mindenki bedobja fölösleges filléreit e családi perselyekbe, hozzájárul a hadsegélyezés nagy és magaslatos feladatának megvalósításához. Minden filléres szükség van! A családi gyűjtőperselyeket a Hadsegélyező Hivatalnak a Kossuth Lajos-utca 20 szám alatt levő »Persely-osztály«-ában lehet beszerezni 40 fillérért, a vidéki megrendeléseket ugyanott posta útnán intézik el. Hangoztatnunk kell, hogy e perselyeket csak a családi otthonokban szabad gyűjtésre használni, ezekkel a nyilvánosság körében való gyűjtés a legszigorúban tilos. A megtelet perselyeket a Kossuth Lajos-utcai persely-osztályban, vagy a hivatali gyűjtő-osztályban (Képviselőház épülete) veszik át ideiglenes elismervény ellenében; később egy bizottság bontja föl a beszolgáltatott perselyeket. A befolyt összegek a gyűjtőknek hivatalosan fognak nyugdíjaztatni. A megtelet persely helyébe kívánatra díjmentesen új perselyt küldenek. A családi gyűjtőperselyek iránt már eddig is megnyilvánult széleskörű érdeklődésből ítélve, nem fog akadni magyar család, amely ne szerezne be a legszebb jótékonyági célt szolgáló perselyeket. Különösen az ifjúság, a lelkes magyar gyermekesereg munkálkodik azért, hogy minden persely színültig megteljen.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučijivi list za pak
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna ošna je:

Na celo leto . . . . . 8 kor.
Na pol leta . . . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnici:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SANDOR.

Veliki napredki naših šeregov vu Galiciji.

Bitke na 400 kilometer dugim frontu. - Svigdi su ru rusi bitku izgubili.
Broj polovljenih rusov je sve ober 194 jezer. - Taljani se mēšaju.

Izdal nas je taljan. - Taljanska zemlja. - Orsačke akcije. - Dogodjaji boja.
800 milljun korun. - Nove bitke. - Vušel je iz Srbije. - Ruska flotta.
Zakaj bežiju rusi? - Poručeni boj Taljana.

Kak stojimo na bojnem polju?

(M. J.) Javili smo našim čitateljem vu zadnjem broju naših novin, da su rusi zbog vu Gorlice zvanom mestu izgubljene bitke retirirali morali i da smo od njih odzeli 100 štukov, 300 mašin-puškah i polovili 100 jezer ruskih vojnikov.

Ova bitka je našim šeregom veliku sreću donesla, ar smo mogli neprijatelje ne samo pri Gorlici, nego i vu drugih mestih prevladati i na bezanje presiliti.

Ov uspeh naše vojske je takov, kak ako gdo platno ili sukno zeme vu ruke, pak nemre reztgrnuti, dok škarjama ne pre-reže na jednim mestu. Ako je sukno, ili platno početo na kojem mestu, onda je vre lahko celu rezčehnuti.

Tak se je i s rusom dogodilo. Na vno go stotin kilometrov dužini bil je ruski front zakopani i s šancami ojačeni, tak da su mislili rusi, da nigdar jih nebudu mogli iz ovih tvdjavah naši vojniki iztirati.

Ali se je drugoč pripetilo. Gde su rusi najjakši bili, tam su naši i nemški vojniki na nje vdrli. Predi, kak bi naši vojniki puške i banganete počeli nucati, naši velki štukovi su svoj posel zvršili. Kak jeden človek velike kugije su najjakše šance predrli i vu njih stanujuće vojniki vuništili. Koji nisu vumrli, ili obnoredi od tih strahovitih kugljah oni su se vu beg pustili, pak bežali, dok su mogli i vu begu i druge odzaj ležeće čete sobum potegnuli.

Za tem vre započeti ruski front su i vu drugih mestih takaj prevladali naši i nemški vojniki, tak da na 400 kilometrov dužini se je ruski front, koj je kakti lanc stal pred našom vojskom, odtgrjeni bil. Kak je velika dužina 400 kilometrov? da od toga pojma imamo, samo to napisemo, da je 400 kilometrov z 100 kilometrov više, kak iz Csáktornya vu Budapest. Tak vu dugšim frontu su rusi biti bili od 2 ga majusa počemši, kak je iz Čakovca do Budapešta.

Kaj su izgubili rusi vu tih bitkih, to još neznamo, ar jih naši i nemški šeregi

još tiraju pred sobum, da si nebi mogli opet šance napraviti. Broj ruskoga zgubička bude neizmerno veliki. Do vezda su naši vre više kak 194 jezer polovljenih rusov odenali. Ov broj se svaki den poveksava, tak takaj broj odzetih ruskih štukov i mašin-puškah.

Naši i nemški šeregi vre pri Jaroslau, Lezajsk, Stari-Sambor, Borislav i Dolina zvanom mestu stojiju. Jeden děl naših vojnikov vre pri Pšemišl zvanom festungu stoji, kojega budemo opet s Božjom pomoćjom vu naše ruke dobili.

Iz toga viditi moremo, kaj su naši i nemški šeregi od 2-ga majusa dostigli! Ufati se moremo, da budu rusi na friškoma na čisto preobladani, ali k tomu treba još vno-goga truda od naših vojnikov, a koji doma čekamo dobre glase, mi pak trebamo potpr-lenje.

Ne samo ruska, nego i englezka i francuzka vlada se je jako prestrašila, gda je zeznala veliki zgubiček rusov. Vezda trče sim i tam k drugim orsagom, da bi jim na pomoć bili. Rumunjska, Grčka i Bulgarska jim neće pomoći. Ali Talijanska, koja je do vezda mirna bila, počela se gibati. Jeden děl talijanov bi hotel našimi neprijatelji držati, pak bi jih i oružjem podupiral. Francuz i englez jim svačesa obećuje, da bi proti nam tabor vodili. Tak stoji ta stvar, da niti talijanski kralj, niti pak većina talijanov neće tabor s nami. Vezda se mēšaju ljudi vu Talijanskoj, spravišća držiju i tu-ćeju se, koji bi rad tabor imeli s onimi, koji nećeju tabora. Konca majusa bude se odlučilo vu taljanskim saboru, je li bude vu tabor išel talijanski narod. Do vezda je više onih ablegatov, koji nisu za tabora. To se razme, da englez, francuz i rus, koji su vu sili, tentaju i nukaju taljane i njihovim novinam dobre tringelte davaju, da bi za tabor pisale.

17-ga majusa je vu orsačkim spravišću zbog taljanskih pitanjah grof Andrassy interpelliral vladu. Grof Tisza István ministerprezident je odmah odgovoril na interpellaciju. Vu svojim govoru je rekel minis-

terpredsednik, da je nekaj istina vu tem o čem nemške novine pišeu, tojest, da talijanom hoćemo jeden děl popustiti od na talijanskoj meji ležeće zemlje, ako bude vu miru. Ali to samo za to, ar s njim vu daljem savezu hoćemo oštati. Prijavu Tisze su svi ablegati s zadovoljstvom prijeli.

Moramo znati, da bi ova, na meji ležeća zemlja jeden mali děl Južnog—Tirola bila, gde sami talijani stanuju. Taj falat zemlje bil bi Trentino i Isonso zvana okolica. Nekoji talijani bi više radi dobili nekoi pak bi zadovoljni bili s tem. Zbog toga su vezda nemiri i mešarije vu Talijanskoj.

Kak bude? — kak ne bude? — to neznamo, ali to je istina, da se niti talijana nebojimo. Talijanski korman bude si dobro premisli, je li bude vu tabor pustil svoje čete kojih jeden děl neće tabora, nego mir hoće.

Dogodjaji boja.

Vu Severnoj Galiciji poleg San vode tri važne varaše smo strgali rusom iz ruk: Rudnika, Lezajska i Jaroslaua. Od severnoga kraja na poldan putujuć kre San vode, prvi varaš je Przemysl. Magjarski, nemški i austrianski soldati već tam stojiju pred festungom, vu kojem jeden ne veliki, skorom bez municije ruski šereg čeka, kaj bude donesla dojduća vura. Od Przemysla na sever Jaroslau je već naš. Ali od Przemysla na poldan još na krajsoj liniji stojeći Dobromil takodjer je već naš, s njim skup Stary—Sambor i Borislav. Turka i Skole nam su vu rukah, od Doline na poldan pak Stryj. Od Stryja jednaki put vodi vu Lemberg, odkud naši već napredujeju proti glasovitnomu varašu. Na velikim bojnem polju poleg Pilice, od Novemiasztola do Dnyeszter vode, vu ishodni Bukovini je još jeden falat zemlje gde bi mogli rusi za jedno kratko vreme našu silno ofenzivu mortig zastaviti. Ovaj falat zemlje je Pruth okrajina. Ovd i izbilja vu ofenzivu su stupili rusi i kak Höffer je minući tjeden prejavil, malo su došli napre. Ali denes su već

i ovdje zastavili ruse i serege njim spotrli. Onoga sada, kojega smu pri Gorlici stepli, rusi ga nebudo pobrali, od toga némamo nikakvog straha. Vu ovi veliki čudi niti nisi rusi neverujuju. Samo službene ruske prijave se tak pustiju, kak da od toga nikaj nebi znale.

Nemci i vu Ruskim puno dela i brige zadaju ruskim šeregom. Kurlandski marš-marš i zavjeta Libau od kraja su zamamile ruse i samu potlam su se stržnili. Sad su hitro velike šerege spravili gori do Szavle vode, da barem najvažneše željeznice zabraniju pred nemcom. Od Nyemen vode takodjer velike rezerve se vlečeju, ali ove su još ne došle do nemškoga ognja. Vu veliki borbi i nemci sad vekšo brigu imaju sa Galicijom i Rusko-Polskom.

Pri Dardanellak klanjcu na suhi zemlji saveznici, najmre pak francuzi strahoviten sngbiček su imali i tak hitro nebudo još jedanput po suhim zadobiti glasovitno i važno mestu: Na Gallipoli pol otoku strahovitno su turčini podesetili neprijatelja. Jeden čeli vojni zbor do zadnjega človeka su postrělali i potukli. Čeli brežuljki stojiju na bojnom polju iz mrtvih. Trideset hiljada je doli opalo od neprijatelja bez tyla, da bi samu najmenjši cilj bili mogli postiči. Ali nebudo englezke i francuzke matere preklinjale ove krvočnošću?

Ali budo imali obraza Asguith, Grey i Churchill ministri, koji su semu zrok, pred englezke otce na vlicu dojtji, da je tam s lepim govorom zabavljaju? Svi je budo srgoznami rečmi preklinjali, jerbo ovi su zrok tulikšnjoj žalosti.

Poleg Lusitanije, koju su nemci tak vitežki potopili vu Engleziji i na provincijah, englezko smetje porobilo je sve, kaj je nemškoga, austrijskoga i magjarskoga blaga još tam bilo. Našim koji su pred bojom tam zaostali niti življenje njeje vu se guršćini. Englezkomu smetju je samu zrok Lusitanija, cilj njim mu je, da sve vuništi, kaj je naše ili nemško blagu. Mi nemoremu, niti pak ne je nam sila nikoga osvedočiti, da nemci pravo su imali lépo Cunard družtvu ladju potopiti. Nam je dosta, da mi znamo, da naš saveznik poleg pravice veliki zrok je imel to napraviti, jerbo drugač niti ne je mogli. Nemško marinersko zapovedništvo službeno je prejavilo, da nebi bilo tulikšnoga ljudstva vu morje poginulo, ako na ladji vnožina municije nebi bilo. Nemška torpeda ova municiju je sprožila, na to je takva eksplozicija nastala, da velika ladja za par minut morala je vu morje vtunoti. Dakle ova municija je lépo ladju i tulikšnoga naroda vu mrzel grob spravila. Lusitanija municiju je vozila iz Amerike Engleziji, da stom municijum vuništiju nemce. Život, za život je išel. Nemci su to pozvedili i svakoga su naprē opomenuli, da naj se nepodufa na ovu ladju sest. Tomu su se putnici smejali. Smrtni smēh je to bil, jerbo nemci su svoju reč zderžali, počekali su Lusitaniju i sdvemi torpedi su ju potopili. Što je anda tomu zrok? Englezi, koji mirne ladje zastavljaju i na ganjaju po morju, naprimer takve, koje stroška ili drva voziju, ili pak nemci, koji samu onu ladju zastavljaju, koja bojne stvari, kak je municija, vozi? Nemci su još s jeseni opomenuli sve orsage, da okolo Englezije naj se čuvaju ladje, jerbo onu mesto je tak ravno bojno polje, kak i naprimer Galicija.

Ako denes englezi svrhu toga naše tam

bantujeju, budemo imali priliku, da njim sve to dobro povrnemo.

Taljanski orsag.

Kad se je čeloga svēta boj započel, Taljanski orsag je odmah iz rekel, da miren hoće ostati i s nikim se nebude vu boj pustil, tojest neutralen ostane, dakle niti jedno stranjku nebude pomagaj i podpiral. To je sam kralj i njegov ministerium odlučil, ali potlam jedna mala stranjka štela je kralja i kormana iz neutralnoga puta doli izpeljati. Vu Taljanskim je navēk jedna mala partija, koja k francuzom vleče i strahovitno mrzi na austriancane. Ova mala partija podjednoma svojom puntarijom hoće Taljanski orsag vu strahoviten boj natirati. Ova partija je štela taljanskoga kormana presiliti, da se nanas sa oružjem navali.

Nesū premislili ovi buntari, kakva sreća i kakvo blaženstvo je Taljanskomu orsagu i taljanskomu puku, da je iz ove kervave i strahovitne borbe odsvana mogel ostati. Taljanski puk vidi i dobro zna, da njega i Taljanskoga orsaga ništi neče vništiti, ništi ga ne bantuje, na njega se ništi neče navaliti, dakle nemora se proti nikomu braniti i sbog nikakvog zroka boj nemora deržati. Tak dugo su delali bunto, kaj se je već tak čulo i rezglasilo po Europi, da Taljanska na nemce i na Austria-Magjarsko se bude navalila.

Ali zadnje dane čisto se je drugač preobrnulo. Taljanskoga orsaga najbolša i najspametneša deca, glasovitni političari, previdli su, ako ova buntarija još duže bude trajala, njihova domovina nesrečna bude nastala i svrhu toga vnogi i vnogi počeli su demonstrirati proti boju. Ovim je vodja najglasovitneši taljanski političar Giolitti, koga taljanski narod iz srca poštuje i rad ima. Taljanski kralj predi kak bi bil na nekaj se odlučil, pozval je k sebi ovoga izverstnoga političara i prosil ga je za navuk. Kak se vidi, Giolitti je sdušom i stēlom proti tomu bil, da se Taljanska sa Austria-Magjarskom vu boj pusti. On je dobro znal i denes to zna, da tak Nemška, kak i Austria-Magjarska pripravna je Taljanskomu orsagu jedno ili drugo poršnju sversiti bez svakoga boja.

Istina, da naši neprijatelji francuzi, englezi i rusi sve su obećali taljanom, samu da ga nanas nahujstriju i njegovoga šerega na pomoć dobiju. Samu da Taljanski orsag za ovu obećanje vu strahoviten boj bi se moral zmēsati i vu boju na stotine hiljada ljudstva pogubiti. Mi opet nikaj nezahtēvamo od Taljanske zemlje, samu to, da dober i miren sused ostane, dakle i nadalje neutralen bude Mi neprosimū Taljanskoga orsaga dece krv, niti za oružno pomoć, pak itak ako miren ostane, bez svake krvi budemo želja izpujena. Ako pak na naše neprijatelje bude poslušal, onda strahovite krvi bude taljanski puk pretočil, pak jako lahko se pripeti, da vu ovu ime još i onu taljani sngubiju, kaj su dovezda iz teška preskrbeli.

Vu ovim žalostnim položaju najmudreši taljanski poglavari vu miru hoćeju ostati. Ali tak se vidi, da francuzki prijatelji i buntari nečeju ovim podložnici biti, neg počeli su po čelim orsagu bune delati. Kad su to oni, koji mir hoćeju, spazili i oni su se počeli skupljati, da preobladaju drugo partiju, koja na svaki način orsaga vu boj hoće nagnati.

Vu težkim položaju taljanski korman se je minući tijeden zahvalil, jerbo njeje mogel odlučiti, mir naj ostane, ili pak boj i plašil se je od toga, da ove dvē partije vu parlamentu posvadile se budo i on nebude mogel mednjimi pravicu napraviti.

Za nekoi dan čisto budemo vidli vu ovim položaju, kaj hoće Taljanski orsag.

Koji vu miru hoćeju ostati, dobro znaju, da Taljanska vu boju do dvē—tri sto hiljada mrtvih bude imala. Tuliko krvi pak njeje vrdno potrošiti, ako i po drugim putu more nekaj zadobiti. Denes je Austria—Magjarska i Nemška tak močna, da i staljanom poprime boj, ako već drugač nebude. Taljanska zemlja još njeje domestila sve ono, kaj je vu Tripolisu sngubila. Tam još dēn-denes kervave bitke trajaju i ako turčin pusti svojega šerega vu Tripolis, taljani su ga odmah sngubili i tak su zabadastrahovite krvi tam potrošili.

Taljanska jako si mora premisliti, kaj bude odlučila.

Kaj moramu znati od bojnih stroškov ? (Orsačke akcije.)

Njeje potrebno naše gospodare podučavati i siliti, da peneze posudiju orsagu na bojne stroške. Videli smu to već lani na jesen kad su naši poljodelavci prē jeden milijun korun podpisali na ov cilj. To je takva svota, koju njeje potrebno zoseb hvaliti.

Dakle njeje potrebno nagovarjati naše magjarske gospodare, da opet podpišeju jedno svotu na ov cilj. Svaki gazda malo se razmi, zuril se bude da ovu dobro vreme nebude zamudil. S vun toga i srce nam tuče, da kažemu, da ne samu na bojnim polju smu mi naj vitežki, neg skazati moramu, da vu peneznim položaju takodjer dobro stojimu. Skim vekša bude zadnja svota, stēm bolje se bude neprijatelj čudil i plašil pred nami. Ali ne samu pred neprijateljom moramu to skazati, neg i našemu slavnomu savezniku, da magjar ne alduje samu svoje srce i svoju krv, neg je pripraven budželaršu odprti, ako domovina to odnjega zahtēva. Život, krv i sve blagu aldujemo za domovinu.

Opetujemo, da kaj denes orsag odnas zahtēva, to ne je nikakov aldov. Koj na bojne stroške jedno svotu podpiše, on je svoje peneze vu jako dobro mesto vložil. Ovdj tak veliki interes nam budeju nosili penezi, kakvoga nigdi ne dobimo i tak vu segurni mesti budeju, kak nigdi na svēto. Orsag svojom močjom dobro stoji za naše peneze. Kakvo gud vreme dojde, orsag točno bude plaćal interesa i nebude zahtēval, da bi ga čekati morali.

Ravno vu ovim vremenu prosi nas orsag za to, kad su naši slavni šeregi tak spotrli ruske čorde, da nigdar više nebudo moguće do naših hatarov dojtji. Dakle i doma vu penezih poslov moramu slavno vjuvati.

Ova posudba dvē vrsti ima; moći je na 6 procentov i na 5½ procentov podpisati. Za peneze zanavēk vrdne akcije dobimo.

Podpisati svepsud je moći, ali nam je dobro to znati, da moći je na svaki pošti, vu svakim poreznim uredu, vu svaki sparskassi. Mi nemoramu vu velike banke iti, mi to sve doma moremo napraviti.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imajo poslati na ime urednika v Csáktornya

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučijivi list za pak
Izlazi svaki tjeden Jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna ošna je:

Na celo leto . . . . . 8 kor.
Na pol leta . . . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnici:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SANDOR.

Veliki napredki naših šeregov u Galiciji.

Bitke na 400 kilometer dugim frontu. - Svigdi su ru rusi bitku izgubili.
Broj polovljenih rusov je sve ober 194 jezer. - Taljani se mešaju.

Izdal nas je taljan. - Taljanska zemlja. - Orsačke akcije. - Dogodjaji boja.
800 milljun korun. - Nove bitke. - Vušel je iz Srbije. - Ruska flotta.
Zakaj bežiju rusi? - Poručeni boj Taljana.

Kak stojimo na bojnem polju?

(M. J.) Javili smo našim čitateljem u zadnjem broju naših novina, da su rusi zbog vu Gorlice zvanom mestu izgubljene bitke retirirali morali i da smo od njih odzeli 100 štukov, 300 mašin-puškah i polovili 100 jezer ruskih vojnikov.

Ova bitka je našim šeregom veliku sreću donesla, ar smo mogli neprijatelje ne samo pri Gorlici, nego i u drugih mestih prevladati i na bezanje presiliti.

Ov uspeh naše vojske je takov, kak ako gdo platno ili sukno zeme vu ruke, pak nemre reztrgnuti, dok škarjama ne pre-reže na jednim mestu. Ako je sukno, ili platno početo na kojem mestu, onda je vre lahko čelu rezčehnuti.

Tak se je i s rusom dogodilo. Na vno go stotin kilometrov dužini bil je ruski front zakopani i s šancami ojačeni, tak da su mislili rusi, da nigdar jih nebudu mogli iz ovih tvdjavah naši vojniki iztirati.

Ali se je drugo pripetilo. Gde su rusi najjakši bili, tam su naši i nemški vojniki na nje vdrli. Predi, kak bi naši vojniki puške i banganete počeli nucati, naši velki štukovi su svoj posel zvršili. Kak jeden človek velike kugije su najjakše šance predrli i vu njih stanujuće vojniki vuništili. Koji nisu vumrli, ili obnoredi od tih strahovitih kugljah oni su se vu beg pustili, pak bežali, dok su mogli i vu begu i druge odzaj ležeće čete sobom potegnuli.

Za tem vre započeti ruski front su i u drugih mestih takaj prevladali naši i nemški vojniki, tak da na 400 kilometrov dužini se je ruski front, koj je kakti lanc stal pred našom vojskom, odtrgjeni bil. Kak je velika dužina 400 kilometrov? da od toga pojma imamo, samo to napisemo, da je 400 kilometrov z 100 kilometrov više, kak iz Csáktornye vu Budapest. Tak vu dugšim frontu su rusi biti bili od 2 ga majuša počemši, kak je iz Čakovca do Budapesta.

Kaj su izgubili rusi vu tih bitkih, to još neznamo, ar jih naši i nemški šeregi

još tiraju pred sobom, da si nebi mogli opet šance napraviti. Broj ruskoga zgubička bude neizmerno veliki. Do vezda su naši vre više kak 194 jezer polovljenih rusov odednali. Ov broj se svaki den poveksava, tak takaj broj odzetih ruskih štukov i mašin-puškah.

Naši i nemški šeregi vre pri Jaroslau, Lezajsk, Stari-Sambor, Borislav i Dolina zvanom mestu stojju. Jeden děl naših vojnikov vre pri Pšemišl zvanom festangu stoji, kojega budemo opet s Božjom pomoćjom vu naše ruke dobili.

Iz toga viditi moremo, kaj su naši i nemški šeregi od 2-ga majuša dostigli! Ufati se moremo, da budu rusi na friškoma na čisto preobladani, ali k tomu treba još vno-goga truda od naših vojnikov, a koji doma čekamo dobre glase, mi pak trebamo potpr-lenje.

Ne samo ruska, nego i englezka i francuzka vlada se je jako prestrašila, gda je zeznala veliki zgubiček rusov. Vezda trče sim i tam k drugim orsagom, da bi jim na pomoć bili. Rumunjska, Grčka i Bulgarska jim neće pomoći. Ali Talijanska, koja je do vezda mirna bila, počela se gibati. Jeden děl talijanov bi hotel našimi neprijatelji držati, pak bi jih i oružjem podupiral. Francuz i englez jim svačesa obećuje, da bi proti nam tabor vodili. Tak stoji ta stvar, da niti talijanski kralj, niti pak većina talijanov neće tabor s nami. Vezda se mešaju ljudi vu Talijanskoj, spravišća držiju i tu-ćeju se, koji bi rad tabor imeli s onimi, koji nećeju tabora. Konca majuša bude se odlučilo vu taljanskim saboru, je li bude vu tabor išel talijanski narod. Do vezda je više onih ablegatov, koji nisu za tabora. To se razme, da englez, francuz i rus, koji su vu sili, tentaju i nukaju taljane i njihovim novinam dobre tringelte davaju, da bi za tabor pisale.

17-ga majuša je vu orsačkim spravišću zbog taljanskih pitanjah grof Andrassy interpelliral vladu. Grof Tisza István ministerprezident je odmah odgovoril na interpellaciju. Vu svojim govoru je rekel minis-

terpredsednik, da je nekaj istina vu tem o čem nemške novine pišeju, tojest, da talijanom hoćemo jeden děl popustiti od na talijanskoj meji ležeće zemlje, ako bude vu miru. Ali to samo za to, ar s njim vu daljem savezu hoćemo oštati. Prijavu Tisze su svi ablegati s zadovoljstvom prijeli.

Moramo znati, da bi ova, na meji ležeća zemlja jeden mali děl Južnog—Tirola bila, gde sami talijani stanuju. Taj falat zemlje bil bi Trentino i Isonso zvana okolica. Nekoji talijani bi više radi dobili nekoji pak bi zadovoljni bili s tem. Zbog toga su vezda nemiri i mešarije vu Talijanskoj.

Kak bude? — kak ne bude? — to neznamo, ali to je istina, da se niti talijana nebojimo. Talijanski korman bude si dobro premislil, je li bude vu tabor pustil svoje čete kojih jeden děl neće tabora, nego mir hoće.

Dogodjaji boja.

Vu Severnoj Galiciji poleg San vode tri važne varaše smo strgali rusom iz ruk: Rudaika, Lezajska i Jaroslaua. Od severnoga kraja na poldan putujuć kre San vode, prvi varaš je Przemysl. Magjarski, nemški i austrianski soldati već tam stojju pred festungom, vu kojem jeden ne veliki, skorom bez municije ruski šereg čeka, kaj bude donesla dojduća vura. Od Przemysla na sever Jaroslau je već naš. Ali od Przemysla na poldan još na krajsoj liniji stojeći Dobromil takodjer je već naš, s njim skup Stary—Sambor i Borislav. Turka i Skole nam su vu rukah, od Doline na poldan pak Stryj. Od Stryja jednaki put vodi vu Lemberg, odkud naši već napredujeju proti glasovitnomu varašu. Na velikim bojnem polju poleg Pilice, od Novemiasztola do Dnyeszter vode, vu ishodni Bukovini je još jeden falat zemlje gde bi mogli rusi za jedno kratko vreme našu silno ofenzivu mortig zastaviti. Ovaj falat zemlje je Pruth okrajina. Ovd i izbilja vu ofenzivu su stupili rusi i kak Höffer je minući tjeden prejavil, malo su došli napre. Ali denes su već

i ovdje zastavili ruse i serege njim spotrlji. Onoga sada, kojega smu pri Gorlici stepli, rusi ga nebudo pobrali, od toga námamo nikakvog straha. Vu ovi veliki čudi niti sami rusi neverujujeju. Samo službene ruske prijave se tak pustiju, kak da od toga nikaj nebi znale.

Nemci i vu Ruskim puno dela i brige zadaju ruskim šeregom. Kurlandski maršmarš i zavjeta Libau od kraja su zamamile ruse i samu potlam su se stržnili. Sad su hitro velike šerege spravili gori do Szavle vode, da barem najvažneše željeznice zabraniju pred nemcom. Od Nyemen vode takodjer velike rezerve se vlečeju, ali ove su još ne došle do nemškoga ognja. Vu veliki borbi i nemci sad vekšo brigu imaju sa Galicijom i Rusko-Polskom.

Pri Dardanellak klanjcu na suhi zemlji saveznici, najmre pak francuzi strahoviten sgubiček su imali i tak hitro nebudo još jedanput po suhim zadobiti glasovitno i važno mestu: Na Gallipoli pol otoku strahovitno su turčini podesetili neprijatelja. Jeden čeli vojni zbor do zadnjega človeka su postrělali i potukli. Čeli brežuljki stojiju na bojnom polju iz mrtvih. Trideset hiljada je doli opalo od neprijatelja bez toga, da bi samu najmenjši cilj bili mogli postići. Ali nebudo englezke i francuzke matere preklinjale ove krvočnošć?

Ali budo imali obraza Asguith, Grey i Churchill ministri, koji su semu zrok, pred englezke otce na vucicu dojtji, da je tam s lepim govorom zabavljaju? Svi je budo srgoznami rečmi preklinjali, jerbo ovi su zrok tuliksnoj žalosti.

Poleg Lusitanije, koju su nemci tak vitezki potopili vu Engleziji i na provincijah, englezko smetje porobilo je sve, kaj je nemškoga, austrijskoga i magjarskoga blaga još tam bilo. Našim koji su pred bojom tam zaostali niti življenje njeje vu segručini. Englezkomu smetju je samu zrok Lusitanija, cilj njim mu je, da sve vuništi, kaj je naše ili nemško blagu. Mi nemoremu, niti pak ne je nam sila nikoga osvedočiti, da nemci pravo su imali lépo Cunard družva ladju potopiti. Nam je dosta, da mi znamo, da naš saveznik poleg pravice veliki zrok je imel to napraviti, jerbo drugač niti ne je mogli. Nemško marinersko zapovedništvo službeno je prejavilo, da nebi bilo tuliksnooga ljudstva vu morje poginulo, ako na ladji vnožina municije nebi bilo. Nemška torpeda ovu municiju je sprožila, na to je takva eksplozicija nastala, da velika ladja za par minut morala je vu morje vtunoti. Dakle ova municija je lépo ladju i tuliksnooga naroda vu mrzel grob spravila. Lusitanija municiju je vozila iz Amerike Engleziji, da stom municijum vuništiju nemce. Život, za život je išel. Nemci su to pozvedili i svakoga su naprē opomenuli, da naj se nepodufa na ovu ladju sestti. Tomu su se putnici smejali. Smrtni smēh je to bil, jerbo nemci su svoju reč zderžali, počekali su Lusitaniju i sdvemi torpedi su ju potopili. Što je anda tomu zrok? Englezi, koji mirne ladje zastavljaju i na ganjaju po morju, naprimer takve, koje stroška ili drva voziju, ili pak nemci, koji samu onu ladju zastavljaju, koja bojne stvari, kak je municija, vozi? Nemci su još s jeseni opomenuli sve orsage, da okolo Englezije naj se čuvaju ladje, jerbo onu mesto je tak ravno bojno polje, kak i naprimer Galicija.

Ako denes englezi svrhu toga naše tam

bantujeju, budemo imali priliku, da njim sve to dobro povrnemo.

Taljanski orsag.

Kad se je čeloga svēta boj započel, Taljanski orsag je odmah iz rekel, da miren hoće ostati i s nikim se nebude vu boj pustil, tojest neutralen ostane, dakle niti jedno stranju nebude pomagaj i podpiral. To je sam kralj i njegov ministerium odlučil, ali potlam jedna mala straujka štela je kralja i kormana iz neutralnoga puta doli izpeljati. Vu Taljanskim je navēk jedna mala partiija, koja k francuzom vleče i strahovitno mrzi na austriancane. Ova mala partiija podjednoma svojom puntarijom hoće Taljanski orsag vu strahoviten boj natirati. Ova partiija je štela taljanskoga kormana presiliti, da se nanas sa oružjem navali.

Nesū premislili ovi buntari, kakva sreća i kakvo blaženstvo je Taljanskomu orsagu i taljanskomu puku, da je iz ove kervave i strahovitne borbe odsvuna mogel ostati. Taljanski puk vidi i dobro zna, da njega i Taljanskoga orsaga ništi neće vništiti, ništi ga ne bantuje, na njega se ništi neće navalliti, dakle nemora se proti nikomu braniti i sbog nikakvog zroka boj nemora deržati. Tak dugo su delali bunto, kaj se je već tak čulo i rezglasilo po Europi, da Taljanska na nemce i na Austria-Magjarsko se bude navallila.

Ali zadnje dane čisto se je drugač preobrnulo. Taljanskoga orsaga najbolša i najspametneša deca, glasovitni političari, previdli su, ako ova buntarija još duže bude trajala, njihova domovina nesrečna bude nastala i svrhu toga vnogi i vnogi počeli su demonstrirati proti boju. Ovim je vodja najglasovitneši taljanski političar Giolitti, koga taljanski narod iz srca poštuje i rad ima. Taljanski kralj predi kak bi bil na nekaj se odlučil, pozval je k sebi ovoga izverstnoga političara i prosil ga je za navuk. Kak se vidi, Giolitti je sdušom i stēlom proti tomu bil, da se Taljanska sa Austria-Magjarskom vu boj pusti. On je dobro znal i denes to zna, da tak Nemška, kak i Austria-Magjarska pripravna je Taljanskomu orsagu jedno ili drugo poršnju sversiti bez svakoga boja.

Istina, da naši neprijatelji francuzi, englezi i rusi sve su obećali taljanom, samu da ga nanas nahujstiju i njegovoga šerega na pomoć dobiju. Samu da Taljanski orsag za ovu obćtanje vu strahoviten boj bi se moral zmēstati i vu boju na stotine hiljada ljudstva pogubiti. Mi opet nikaj nezahtēvamo od Taljanske zemlje, samu to, da dober i miren sused ostane, dakle i nadalje neutralen bude Mi neprosimu Taljanskoga orsaga dece krv, niti za oružno pomoć, pak itak ako miren ostane, bez svake krvi budemo želja izpujena. Ako pak na naše neprijatelje je bude poslušal, onda strahovine krvi bude taljanski puk pretočil, pak jako lahko se pripeti, da vu ovu ime još i onu taljani sgubiju, kaj su dovezda iz teška preskrbeli.

Vu ovim žalostnim položaju najmudreši taljanski poglavari vu miru hoćeju ostati. Ali tak se vidi, da francuzki prijatelji i buntari nećeju ovim podložnici biti, neg počeli su po čelim orsagu bune delati. Kad su to oni, koji mir hoćeju, spazili i oni su se počeli skupljati, da preobladaju drugo partiiju, koja na svaki način orsaga vu boj hoće nagnati.

Vu težkim položaju taljanski korman se je minući tijeden zahvalil, jerbo njeje mogel odlučiti, mir naj ostane, ili pak boj i plašil se je od toga, da ove dvē partiije vu parlamentu posvadile se budo i on nebude mogel mednjimi pravicu napraviti.

Za nekoi dan čisto budemo vidli vu ovim položaju, kaj hoće Taljanski orsag.

Koji vu miru hoćeju ostati, dobro znaju, da Taljanska vu boju do dvē—tri sto hiljada mrtvih bude imala. Tuliko krvi pak njeje vrdno potrošiti, ako i po drugim putu more nekaj zadobiti. Denes je Austria—Magjarska i Nemška tak močna, da i staljanom poprime boj, ako već drugač nebude. Taljanska zemlja još njeje domestila sve on, kaj je vu Tripolisu sgubila. Tam još dēn-denes kervave bitke trajaju i ako turčin pusti svojega šerega vu Tripolis, taljani su ga odmah sgubili i tak su zabadastrahovite krvi tam potrošili.

Taljanska jako si mora premisliti, kaj bude odlučila.

Kaj moramu znati od bojnih stroškov ? (Orsačke akcije.)

Njeje potrebno naše gospodare podvucavati i siliti, da peneze posudiju orsagu na bojne stroške. Videli smu to već lani na jesen kad su naši poljodelavci prek jeden milijun korun podpisali na ov cilj. To je takva svota, koju njeje potrebno zoseb hvaliti.

Dakle njeje potrebno nagovarjati naše magjarske gospodare, da opet podpišeju jedno svotu na ov cilj. Svaki gazda malo se razmi s tergovinom. Koj pak se stēm razmi, zuril se bude da ovu dobro vreme nebude zamudil. S vun toga i srdce nam tuče, da kažemo, da ne samu na bojnim polju smu mi naj vitezki, neg skazati moramu, da vu peneznim položaju takodjer dobro stojimu. Skim vekša bude zadnja svota, stēm bolje se bude neprijatelj čudil i plašil pred nami. Ali ne samu pred neprijateljom moramu to skazati, neg i našemu slavnomu savezniku, da magjar ne alduje samu svoje srdce i svoju krv, neg je pripraven budželaršu odprti, ako domovina to odnjega zahtēva. Život, krv i sve blagu aldujemo za domovinu.

Opetujemo, da kaj denes orsag odnas zahtēva, to ne je nikakov aldov. Koj na bojne stroške jedno svotu podpiše, on je svoje peneze vu jako dobro mesto vložil. Ovdj tak veliki interes nam budeju nosili penezi, kakvoga nigdi ne dobimo i tak vu segurni mesti budeju, kak nigdi na svēto. Orsag svojom močjom dobro stoji za naše peneze. Kakvo gud vreme dojde, orsag točno bude pečal interesa i nebude zahtēval, da bi ga čekati morali.

Ravno vu ovim vremenu prosi nas orsag za to, kad su naši slavni šeregi tak spotrlji ruske čorde, da nigdar više nebudo moguće do naših haťarov dojtji. Dakle i doma vu penezih poslov moramu slavno vovjavati.

Ova posudba dvē vrsti ima; moći je na 6 procentov i na 5½ procentov podpisati. Za peneze zanavēk vrdne akcije dobimo.

Podpisati svespud je moći, ali nam je dobro to znati, da moći je na svaki pošti, vu svakim poreznim uredu, vu svaki sparskassi. Mi nemoramu vu velike banke iti, mi to sve doma moremo napraviti.

Podpisati je moći od 12-ga majusu, do 26-ga, ali termina podugsali bude, da bude svaki dotoga mogel doiti.

Koje akcije 6 procentov nosiju, za one 97 K 50 fillérov treba platiti, koje pak 5 1/2 procentov, za one pak 90 K 80 fillérov.

Akcije (5 1/2) malo menje hasna nosiju, kak koje su na šest procentov, ali ove orsag deset lét nemore odpovedati. Dakle ova stvar to zlamenuje, da orsag deset lét bude zastalna 5 1/2 procentov plaćal i ovu vréme nemore nam deset lét odpovedati. Koje akcije 6 1/2-tov nosiju, one orsag već za šest lét, dakle 1921 ga more splatiti. Koje pak su na pet i pol, one pak samu za deset lét ima pravo splatiti.

Koj na šest procentov hoće imati orsacke akcije, on već 50 korun vrédno akciju more kupiti, oni pak koji na pet i pol procentov hoćeju imati, oni najmenjšu akciju 100 korun vrédnosti moreju dobiti.

Ove orsacke akcije taki je moći splatiti, ali moći je i na rate, ako od 100 korun vekušu svotu podpišem. Vu ovim položaju taki kak podpišem, odmah deset procentov moram uplatiti vu gotovi penezi. Ova svota, kad je akcija splaćena, nazat se dobi, jerbo to je samu tak kak jedna kaucija. Na rate ovak je treba plaćati: prva rata, dakle prvi fertal cèle svote naj kesneše do 1915-ga leta juniuša 8-ga, drugi fertal do juniuša 18-ga, tretji fertal do juniuša 28 ga i zadnja rata četrti fertal do juniuša 8 ga.

Navek se od onoga mesta gde rate splaćamu jedna namira dobi, potlam pak kad je cěla rata splaćena, dobi se orsacka akcija.

Na šest procentate akcije svako leto majusa prvoga i novembra prvoga bude se interes platit. Koji ove akcije budeju imali, ovi već letos novembra prvoga interesa dobiju. Na pet i pol procentate akcije pak svako leto juniuša prvoga i decembra prvoga dobiju interesa. dakle letos decembra prvoga već dobiju plaćeni interes.

Za ovami akcijami néje treba nikakvo štibro ili cesarinu ili pak druge stroške naplaćati.

Samo još tuliko spišem, da ako na rate zememu akcije onda za šest procentatom mesto sto korun 98 korun platimu, za pet i pol procentatami pak mesto 100 korun samu 91 K 20 fillérov platimu.

Zanemiti glasi.

— 800 milljun korun. Pervič tuliko je dal magjarski orsag domovini na posud za bojne stroške. Né smo čuda dali, ali sad, kad nas domovina drugoč prosi, svikak se budo ova svota povekšala. Popriliki budemo spisali našim čitateljem, kuliko je to osemsto milljun korun. Vu zlati sluje 2667 metercentov. Ako bi deset korun cekine jednoga, kre drugoga nametali 1520 kilometrov dugoga lanca bi dobili. Ov lanec bi segel od Budimpešta do Petrograda, tojest do ruskoga glavnoga varaša. Vu srebrni korunah 40 hiljada metercentov zmečavi ima. Ako bi je po kolah steli odvoziti četiri hiljada kol bi nucali. To bi po priliki tak dugi red bil, kak je od Csáktornya varaša, do Légrada. Na svaki kolah bi 10 metercentov vu 200 hiljada korun vrédnosti bilo. Ako pak bi je željezničke sinje (dva redi) nametali korune 9200 kilometrov duzinjavi bi mogli pokriti. Ovaj red bi segel od Budimpešta do Tokió, dakle do japanskoga glavnoga varaša. To je

tak dalko, da najhitreši brzovlak ako dan i noć letel za šest i pol danov bi došel na mesto. Ako pak bi nešči 800 milljun sreberni korun stel prebrojiti i svako minuto petdeset bi mogel pobrojiti i na dan osem vur bi brojil, onda ravno 91 leto bi je brojil. Ali budemo se spominali od deset fillérnatih penezov, im sveksinoma to su naši penezi, a né cekini. (Cekine samo stari Školnik ima.) Vu deset fillérnati penezi 240 hiljada metercentov važe, dakle ako na jeden vagon 200 metercentov nakladnom, ravno 1200 vagonov bi nucali. Sad ako bi jeden jaki dečko s lopatom bi stel to doli shitali i svako minuto bi desetput hitil, na na svaki lopati dva kilograme vu 67 korun vrédnosti, ravno sedem lét bi se mogel zabaljavati. Nazadnje probajmo i sdeset fillérnatih penezov lanca napraviti. Lanc bi 304 hiljada kilometrov dugi bil i segel bi od zemlje do meseca. Iz dva fillérnatih penezov bi 2513 katastralnih mekotah mogli pokriti. Za ove peneze kupiti bi mogli osemsto hiljada mekot zemlje. To pak je tak veliki falat, kak je cěla Trencsén varmegijja.

Vidimo stoga, ako to velimo, da to néje vnogo penez, onda to tak moramo razmeti, da za boj je premalo, jerbo ova crierska svota, za bojne stroške samo deset danov je dosta.

*

Zvonenje na uzbuđu čuje se ober naše domovine. Iz Azsije na milljun i na milljun divjih čordih je postal na nas bezdušen ruski car.

Na glas je zijal, da sgazil bude našega orsaga i za kratko vréme pustara nastane iz Magjarskvga orsaga.

Vholen, gizard i bezdušen ruski car na vnogo je né dobro računal.

Slavni naši šeregi zastavili su nagrañici divje čorde, strahovitno pustolovinu su napravili med njim. Spotrli su ga, kak hitvalno lapanju.

Kak smu bili mogući to napraviti? Carovoga orijaskoga šerega zastaviti i na polovicu vuništiti?

Napravili smu s onom jakostjom i s onom ljubavom prama domovini koja nedopusti, da nam oružje iz ruk vun sukaju.

Kad je domovina, pod oružje pozvala svoju verno decu, svi su skočili kak jeden, da braniju domovinu i svoju decicu.

Néje svaki tak srećen, da bi sa oružjem mogel na granici vojuvati proti groznomu neprijatelju, ravno zato, komu je to né bilo dopušćeno i doma je moral ostati, on sad naj pokaže, da ravno tak ljubi domovinu, da ravno ju hoće braniti, kak i oni, koji zanju krv preljevaju na bojnomo polju.

Sad naj pomore svaki s onami zašparanami filléri, koje mu je domovina dopustila zašparati vu mirnom vremenu. Smrtni greh bi bil sad vu bojnomo vremenu nekaj zatajiti pred domovinom.

Koj denes skrije peneze, on nedela pošćeno ravno tak né, kak on, koj bi sdravoga i moćnoga sina skril, za kojega je tak velika sila na bojnomo polju.

Vu bojnomo vremenu tak penezi, kak i oružje je najvažneša stvar. Mi smu do vezda slavno sderžali prama tulikšjemu neprijatelju.

Boгатomu ruskomu orsagu zmenjkali su penezi, zmenjkala mu je municija, podrapani hodiju soldati i strahovitno gladujeju.

Naš soldat je imel sve, kaj mu je pot

rebno bilo, jerbo mi doma ostajući smu je zevsim sderžali. Zato su naši premoğunči bili preobladati gadnoga neprijatelja.

Vekivećen spot i sram bi nam bil, ako bi vezda ostavili naše vodje i našu vojsku. Vekivećen spot i sram bi nam bil, ako bi vezda propali. Vezda kad smu već deset mesecov slavno vojuvali i tuliko krvi preljali.

Žurite se pomoći domovinu s onami penezi, koje zabadav vu ladicu deržite. To samu vaš hasen bude.

Pomori si sam i Bog ti pomore!

Nove bitke sa rusi.

Vu Zapadnoj—Galiciji velike bitke su se već pred petimi dani zaključile i od potlam mali mir je nastal vu veliki borbi. Sad se je započela opet velika bitka vu s rednoj Galiciji i vu Polskim sa rusima. Te se je popriliki već na prě znalo. Znalo se je, da po zapadnoj-galicijski bitki, dojde jedna bitka, koja vu srednjos Galiciji bude se započela i kad ovu srećno doversimo opet se započne jedna vu ishodni Galiciji.

Naravsko delo je, da od Stryj pokrajine kre San vode do Radom rusko-polskog varaša jedna velika bitka se je rezvila, da do kraja spoteremo ruske šerege. Prvo bitku vu zapadnoj galiciji smu slavno zadobili i zaključili i poleg toga veliki falšt se je oslobodilo vu Galiciji i vu ovi bitki polovili smu sve skupa 174 hiljada rusov, zaplenili smu 128 štukov i 368 mašin-puških. To je takov broj, kojega smu vu ovi strahovitni borbi još né postigli.

Rusi svun menjših bitkah do majusa meseca, dakle devet mesecov četiri velike i odlučne bitke su sgubili. Dvě pri Mazuri močvari, jedno vu thoru—krakkavski bitki prošlo leto novembra i decembra meseca (vu ovu bitku spada limanovska bitka i Lodz), od januara do april meseca pak vu Karpati su biti bili.

Savezni vodji dobro zoaju, kuliko su rusi sgubili vu ovih bitkah. Samu vu karpatski bitki već kak petsto jezer najboljših soldatov su rusi sgubili. Ovi veliki sgubički su pripravili našu slavno ofenzivu, koju smu već slavno zaključili vu gorlicai i tarnovski bitkah. Deset danov smu prelirali ruse iz Karpatov i Zapadne-Galicije. Rusi su strahovitno veliki put napravili nazat, i svoju vojsku, koju su pri rukah imali počeli su okolo Przemysla i San vode skupljati, ovdí se je započela opet jedna velika bitka. Svi skupa čisto vidimo, da samu jednoga jakoga neprijatelja imamo, to pak je rus. Ako ruse i na ovom mestu sbijemo, to pak se naprě vidi, da se tak bude pripetilo, onda rusi su cělo Galiciju sgubili i više nigdar nebudo tak jako vojsku mogli skup nabrati, da bi naše šerege zastaviti mogli. Ruski orsag 170 duš broji i ako njega preobladamo, više néga tak jakoga neprijatelja, koj bi našu vojsku preobladati mogel.

Májusa 19-ga Höffer general ovu prijavu je postal: Od ishodne strani San vode savezni šeregi velike ruske šerege su prelirali, koji su od Jaroslana na sever i ishod probali se proti nam staviti, prěk Lubacovka su je prelirali. Sieniavu smu zadobili. Naši šeregi su prěk San vode vdrli i 7000 rusov su vlovili, k tomu pak osem štukov smu zadobili. Neprijatelj je vjutro naprě vdril, ali mi smu ga kervavu nazat sbili.

Okolo Dnjeszter vode bitke dalje trajaju.

Naši šeregi od Sambora na sever sturum su više bregov zavzeli i ruse pretirali iz dobrih pozicijah.

Okolo Pruth vode neje nikaj važnoga se sgudio.

Vu Rusko-Polskim na kielcei bregi bitka stoji. Vu ovi bitkah velike corde volov su naše čete zadobile od rusov. Vole su sad po željeznica vu Magjarski orsag postali. Samu vu Nagjvárad su poslali minučni petek jezeropetsto veliki volovi. Na gmajni vu sivu opravu oblečeni palovir pasaju lépo marhu. Vole su rusi prek Tarnopola vu Przemysl šteli spraviti, ali naši su ovu veliku vrednost vlovili. Na jezero i jezero komadov su poslali vu Debrecen, Máramarosziget i Nyiregyláza.

Vu Budimpest zadnje četiri dane podjednoma voziju dugi vlaki polovlene ruse. Dva, tri vlaki dojdeju jeden za drugim. Na svakim vlaku četiri hiljada rusa dopelaju, na koje husari i honvédi aziju. Na dvě hiljada rusa 80—90 soldatov pazi.

Včetrtiek 2400 pležeranih rusov su dopeljali vu Budimpest. Svi su skorom podrapani i jako sgladjeni. Lépo su zahvalili toplu hranu i po ruski navadi žganicu su prosili, koju su naravski nē dobili. Tužili su se, da od početka boja svaki regiment dosta žganice je imel, ali već četiri mesece vu čeli Rusiji neje moći žganicu dobiti.

Pišeu da dojdute dane još vno go zarobljenoga rusa dojde knam, takodjer i svako vrsti municije. Ruse po Ausztriji i po Magjarskim budo rezdellili. Po vekših varašov velike barake pripravljaju zanje. Daj Bog, da i nadaije nam bude tak išlo na bojnog polju, kak nam je dovezda.

KAJ JE NOVOGA?

Pesma taborska.

Devetsto petnajsto
Došlo nam je leto,
Velike žalosti
Je po čelim svēto.

Da bu došel denek
Kaj bum moral iti,
Ženu i dečicu
V žalosti staviti.

Milostivni Bože,
Ogledni se na nas!
Vusliši molitvu
Vu taboru za nas.

V žalosti staviti
Ženu i dečicu
V to bunu bum nosil
Puškicu, sablicu.

Kapaju vu boju
Junaki v mladosti.
Devet mesecov bi
Za tabor bil dosti.

Tak me žalostiju
Ta drobna dečica,
Kaj već nadu mela
Nigdar svoga oca.

Vnogi junak, mladi
Moral je vumreti
I na bojnim polju
Tužnu smrt podnesti.

Kak su čuli glasa
Kaj bum moral iti,
Od velke žalosti
Ni su mogli spatiti.

V dvajsti prvim letu
Toga se dohranil.
Kaj je domovinu
Jako verno branil.

Japek moj ljubjeni,
Kaj pak bumno jeli?
Ne bu što bi delal.
Kruha namo meli.

V žalosti ostavil
Japeka, mamicu,
Sreća, da neima
I drobnu dečicu!

Naj vam otec bude
Milostivni Bože!
D carske zapovedi,
Ja vam nebum duže.

A ja stari vojnik.
Da bum moral iti,
Nebi to ja mislil.
Vu mojoj starosti.

Milostivni Bože!
Ogledni se na nas!
Vusliši molitvu
Vu taboru za nas.

Felső-Pusztata **Bujanics Juliska.**

— **Novi penezi.** Osztrák-Magyar Bank nove dvě korun vrédne papirnate peneze bude vun dal. Prošlo leto augustša mese-

ca sbog drobnih penez vun dane papérnate peneze nazat je pobereju, jerbo folišne su našli mednjimi. Novi penezi drugo formu i izvanredno lépi budeju.

— **Vušel je iz Srbije.** Szegedinskoga 46 ga regimenta jeden firer minučni ti jeden vu strgani civilski opravi i jako s gladjeni došel je nazat k svojemu regimentu. Na rapport se je javil, gde je povedal, da više mesecov je bil vu srbskim sužanstvu i aprila meseca zadnje dane vušel je iz Valjevo srbskoga varaša. Prék Bulgarije i Romanie s velikom mukum je došel vu Magjarsko. Ostrak-magjarski officiri—povedal je—dosta su vu dobrim položaju i svaki ima jednoga slugu bez kojega nesme ništi vun vu varaš. Prosti soldati nē su vu tak dobrim položaju, jerbo srbske šance oni moraju delati. Vážne prijave je donesil i poleg toga vitežkoga i segurnoga firera sa srebernom medalijum budo nagradili.

— **Nedam takvomu človeko pucu.** Vu Bihar varmegjinski Nagyréce občini stanovniki jako se srdiju na Argyelán Tódor gazdu, čiju čerku si je pred bojom Mornye Péter zaručil. Došel je boj i venčanje neje bilo moći oberžati, jerbo dečko nutri je moral rukovati. Jako lépo se je vu ognju sderžaval prēm ako je na sturmu bilo treba iti. Vu jedni bitki šrapnela je dobil vu nogu. Mornje vu špital je došel, gde su mu jedno nogu morali odrezati. Samu s jednom nogum je došel dimu vitežki dečko i zaručnica ga scistom ljubavom čekala. Mornye je odmah k otcu išel i prosil je za pucu.

— Takvomu, koj samu jedno nogu ima, nedam svoju pucu.

To je bil odgovor.

— Nėje to špot, dragi moj japa, veli puca, im je za domovinu sgnubil nogu. Ali otec neje štel više nikaj od toga čuti, zabadav ga je nagovarjal domaci duhovni pastir i notarijus. Nazadnje su popilskoga suda prosili, da on naj napravi vu ovim poslu reda. Bihar varmegjije popilski sud je tak sgovoril, da to neje otec, koj tak misli i neje vrėden, da vlast ima nad svojim detetom. Blaženi zaručnik poleg ovoga suda veselo je peljal svoju zaručnicu pred oltar, gde su se sedali.

— **Englezki sgnubiček.** Poleg službene prijave englezki šereg majuša 11-ga sgnubil je: 99 oficirov je mrtvih, 236 pak pležeranih je bilo, 61-ga pak je neprijatelj vlovil. Od aprila 29-ga, do 30-ga, dakle jeden dan kvarni su bili 1741 človeka vu mrtvih i pležeranih. Vu Goliatu 20 oficirov i 260 momkov je opalo doli. Ova jedna prijava sama prepozna, da jeden dan su englezi 400 oficirov i 2000 prostih soldatov sgnubili.

— **Zakaj bežiju rusi?** Vu Rotterdamu jeden visoke šarže ruski oficir tak je sgovoril, da ruski šeregi nebi bili morali tak hitro pobeći, da bi dosta municije bili imali. Sam oficir prepozna, da od početka boja preveć su frėkali sa municijum, koju bi denes jako nucali. Nadalje rekel je, da su je takvi ruski regimenti, vu kojim samu svaki tretji človek ima pušku.

— **Rus živiša pošila vu Srbiju.** Cambana novine pišeu, da iz Ruskoga orsaga opet su počeli svakojačkoga stroška voziti vu Srbiju. Zadojč opet su tri ladje napunjenje svakojačkim stroškom došle po Dunaju vu Srbiju. Imena ladjam je: Belgrad, Šerbia i Romania. Pollam su još tri ladje došle napunjenje s francuzkom municijum.

— **Ruska flota pred Bulgarium.** Bulgarske novine serdito pišeu jerbo jedna ruska flota je došla pred jedno bulgarsko morskostajališće i višeput je iz štukov sterlila. Jedna kuglja trofila je jedno bulgarsko paroladju, koja se s bog toga vtopila. Bulgarske novine pišeu, da zakaj je to bilo potrebno rusom, koji vu Boszporuso nikaj nemoreju napraviti svojemii ladjami.

— **Otvorjene ribe vu Dunaju.** Iz Bukaresta pišeu, da minučni tijeđen više ubiteltov je hitro sbetežalo. Kad je to počul orsački živinar, odmah je napijacu zarestěral ribe, koje su vu Dunaju nalovili i taki je previzitěral je. Ribe su za giftna bile, jerbo sad vu Dunaju puno mrtvoga tēla je, pak ribe iz toga živiju. Poleg prijave živinara, korman je zabranil, da iz Dunaja ribe nosiju na trgovino, takodjer opomina svakoga, da naj se od toga čuva.

Za taborsku poštu gotovi kuvertisanapisom, takodjer! TABORSKE KARTE se dohju kod FISCHEL Fülöp (Strausz Sándor) knjižaric. Ciena: kuvert—2 fill. — taborska karta — 1 fill.

Pesma taborska jednoga bake.

Listeka si pišem
Iz tudjeg orsaga,
I najpredi rečem:
Budi Bogu hvala!

Kulko vedrih noći
Vuni moram stati,
Ter ledvenu pušku
Vu rukah držati.

Prosim bratja moja
Malo poterpjenje,
Da napisem ovdi
Ja svoje živjenje.

Da smo pripravljeni
Vsigdar za strěljati,
Da nas neprijatelj
Nemre obladati.

Nesmem napisati,
Kak se zove mesto,
Da bi mogli znati
Za nas tužne, gde smo?

Granate, šrapnele
Rus na nas pošilja,
Nego pak i od nas
Duplč on dobiva.

V zdravju—hvala Bogu!
Dobrom sad se čitim,
Z meštrijom soldačkom
Po malo se mutim.

V zemlju se skrivamo
Mi iz oficiri,
Da nas tak nevide
Ruski kanoneri.

Hvala Otcu Bogu!
I Mariji Majki!
Ki nam davlju zdravje
Vu tom zimi jaki.

Koga to dosagne,
Pomoči mu néma,
Mora smrt podnesti,
Gotov je zevséma.

Vsaki more znati,
Da je to istina,
Da je ovdi v Ruskom
Navěk boje zima.

Zato dragi Bože!
Tebi se molimo!
Da od te nesreće
Se oslobodimo.

Pisana v zimi na ruskom bojnog polju.
Jakopak István baka
iz Alsó-Domboru.

Urednikova pošta.

Dobili smo sledeće pšeme od naših čitateljah:

1. «Pšema iz Medjimurja.» (V. R.) Nemremo ju hasnavati, ar nema vu njoj nove miseli, pak niti nije dobro slozena. — 2.) «Pesem taborska.» (N. K. Drávazentiván), Izlazia bude. — 3.) «Pesem» (M. P.) Neje moći popraviti izprobat bi morali na kakvoj ariji, ako nam opet pošete koju popěvku. — 4.) «Tužna pesma taborska.» (P. R. Drávazárhely.) Dobra je. Bude izlazia. — 5.) «Pšema od tugajučih regrutov.» (K. J. Felsővidafalva). Štampati budemo ju dali. — 6.) «Pšema od naših junakov.» (J. I. Szentilona.) Lépe domojubljive miseli su vu pšemi i dobro je slozena. S malim popravkom bude izlazia. — 7.) «Ob pajdaši dragli» (Z. h.) Lépo je od vas, da ste nam iz bečke kasarne pšemu poslali. Ali vašu popěvku nemremo vu novine postaviti, ar ju nije moći popraviti. — 8.) «Na telefonu neba.» (K. J. iz Ormoša.) Dobro je izmišljeno. Izlazia bude. — 9.) «Pšema taborska jednoga bake.» (J. I. i S. M. iz Alsódomboru, vezda vojnik na bojnog polju vu Ruskoj zemlji.) Pšema je dobra i dobro je popravljena. Izlazia bude. Jako se radujemo, da naše novine na bojnog polju vu «Dekunju» tak rado šitate. Primite naš pozdrav i svih medjimurcov svi, koji se tam daleko od vašeg rodnog mesta borite za kralja i za domovinu! Želimo vam svim, da bi se vu zdravju dimo povrnuli, ali nam predi previadajte naše neprijetelje, kaj budete vi takaj zasigurno i napravili. — 10.) Od drugih, nam poslanih popěvkah budemo vu jednim sledećim broju naših novin glas dali.

Svim skupa pozdrav! (M. J.)

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	40—
Rozs	Hrz	30—
Árpa	Ječmen	25—
Zab	Zob	26—
Kukorica uj	Kuruza suha	29—
Fehér bab uj	Grah beli	100—
Sárga bab	Grah zuti	98—
Vegyes bab	Grah zmešen	96—
Kendermag	Konopljeno seme	50—
Lenmag	Len	54—
Tökmag	Košćice	52—
Bükköny	Grahorka	30—

2 drb. jó karban levő

KERÉKPÁR

megvételre kerestetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca híze broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu **VAPNA**,
od najbolše vrstiKoji treba zazidanje, može ga
dobiti u svako doba doma pri
njemu uz najfalešu cěnu. Koji
treba cěli vagon dobi vapno
čisto fal. Trži cěpanoga suha
bukova drva ilapora na vagu.

568 81—9

Egy 3-4 polgári osz-
tályt végzett**leány**

egy üzletben alkalmazást nyer.

Cím e lap
kiadóhivatalában.**II. MAGYAR HADIKÖLCSÖN!**

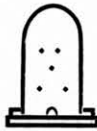
A Csáktornyai Takarékpénztár R.-T. ezennel felhívja a nagyérdemű közönséget a II. magyar hadikölcsön minél nagyobb számban való jegyzésére. Hogy a jegyzést azoknak is lehetővé tegye, kik pillanatnyilag felesleges tőke felett nem rendelkeznek — elhatározta, hogy most megnyit **HETIBETÉTES X. CSOPORTJÁBAN** a hadikölcsön kötvények letétben hagyása és egy hetibetétes kötelezvény aláírása alapján kölcsönöket folyósít. Minden koronás befizetés alapján K 150.— kötvény jegyezhető, mely 3 éven át heti 1 korona tőke és 18 fillér kamat' fizetése mellett (6%-os kamatozás) letörlesztődik — egyéb a heti befizetésre vonatkozó feltételek épségben tartása mellett.

Intézetünk ezzel mindenkinek módót nyújt a hazafias akcióban való részvételre, amely alól kivonni magát senkinek sem szabad.

Jegyzések e hó 26-ig fogadtnak el, de ajánlatos azt mielőbb esz-közölni, mert az utolsó napon nagyobb torlódások így elkerülhetők.

Csáktornya, 1915. május hó 20.

507 1—1

A

CSÁKTORNYAI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T. IGAZGATÓSÁGA

931/915.

Damása község előjárósága.

Hirdetmény!

Damása község képviselőtestületének megbízása folytán közhirrre tesszük, hogy a községnek a dékánfalvai belsőség

kert és szántóföldből

tulajdonát képező $\frac{1}{2}$ -részét a helyszínen Dékánfalván 1915. május 30-án d. u. 2 órakor megtartandó nyilvános árverésen el fogjuk adni.

Kikiáltási ár: a belsőség és kert 8000 korona.
szántóföld . . . . . 2000 korona.

506 1—1

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

Megjegyezzük, hogy az emeleten levő iskolára az államkincstár örökhasználati joga be van keblezve.

Árverési feltételek a damásai körjegyzői irodában megtekinthetők.

Damása, 1915. május 18.

Török János, jegyző.

Perász István, bírő.

Figyelem mindig hasznos!

Aki megakar győződni az árúk jóságáról, mint ruha, felöltő, ujjas, szoknya, bluz, házi ruha, fiú- és leányruhácskákról, az nézze meg

KOLOMAN A. SPARING divatárúházát

VARAŽDIN, TRG FRANJE JOSIPA BROJ 3.

Minden a legjobb minőségben és a legolcsóbb árban kapható.

Nagy választék!

Kényszervétel nélkül!

Eppen most érkezett 1000 bluz mindenféle minőségben.

502 3—5